

21.08.2025

სსიპ ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსს
რაჭდენ კუპრაშვილს

ააიპ „საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო“
აღმასრულებელი დირექტორი: ეკა გიგაური
თბილისი, აღმაშენებლის გამზ. 61
ბიზნესცენტრი „მოზაიკა“, მე-2 სართული

პასუხი ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის ე.წ. „მოკვლევის წერილზე“

2025 წლის 11 აგვისტოს ჩაგვბარდა ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის 2025 წლის 8 აგვისტოთი დათარიღებული N00013366 წერილი, რომლითაც საქართველოს კანონის „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტზე“, აგრეთვე ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის 2025 წლის 31 მაისის N10 ბრძანებით დამტკიცებული „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტის ადმინისტრირების და აღსრულების წესის“ (ქვემოთ „აღსრულების წესი“) მე-20 მუხლსა და 22-ე მუხლის პირველ პუნქტზე მითითებით ითხოვს, წარმოვადგინოთ გარკვეული ინფორმაცია/დოკუმენტაცია და „განმარტებები“.

ქვემოთ მითითებული გარემოებებისა და სამართლებრივი დასაბუთების გამო, ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის წერილი, რომელიც, როგორც ჩანს, მისივე „აღსრულების წესის“ 22-ე მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრულ ე.წ. „მოკვლევის წერილს“ წარმოადგენს, მთლიანად, მათ შორის, მოთხოვნის ნაწილში, არის უკანონო, რის გამოც მისი შესრულების ვალდებულება არ გაგვაჩნია.

ნათქვამის მიუხედავად, ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის ცნობისთვის, ისევე, როგორც საზოგადოების ინფორმირებისთვის, აუცილებლად მივიჩნევთ გავაკეთოთ შემდეგი განმარტებები ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის მიერ კანონის თვითნებური ინტერპრეტაციისა და აღსრულების პროცესში მის მიერ საკუთარი უფლებამოსილების გადამეტების თაობაზე.

ჩვენი ორგანიზაცია ემსახურება ჩვენ ქვეყანას და მის ხალხს და ის განხურელად იცავს საქართველოს კონსტიტუციასა და კანონმდებლობას, რომელიც შესაბამისობაშია კონსტიტუციითა და ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სამართლით განმტკიცებულ ძირითად უფლებებსა და თავისუფლებებთან.

1. ადმინისტრაციულ ორგანოს უფლებამოსილების განხორციელება მხოლოდ კანონის საფუძველზე შეუძლია, რაც მოცემულ შემთხვევაში დარღვეულია

2.1 ნორმატიული აქტების იერარქია, ურთიერთმიმართება და კანონიერების პრინციპი

"ნორმატიული აქტების შესახებ" საქართველოს ორგანული კანონის მე-7 მუხლის მე-3 პუნქტი ადგენს ნორმატიული აქტების იერარქიას.

იმავე მუხლის მე-7 პუნქტის თანახმად, "საქართველოს საკანონმდებლო აქტებს აქვს უპირატესი იურიდიული ძალა საქართველოს კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების მიმართ."

იმავე მუხლის მე-9 პუნქტის თანახმად, "თუ ამ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტის მიღება (გამოცემა) შეიძლება მიმღები (გამომცემი) ორგანოს (თანამდებობის პირის) მიერ მისი კომპეტენციის ფარგლებში, მხოლოდ საკანონმდებლო აქტის შესასრულებლად და იმ შემთხვევაში, თუ ეს პირდაპირ არის გათვალისწინებული საკანონმდებლო აქტით. კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტში მითითებული უნდა იყოს, რომელი საკანონმდებლო აქტის საფუძველზე და რომლის შესასრულებლად იქნა მიღებული (გამოცემული) იგი."

სზაკ-ის მე-5 მუხლის - „უფლებამოსილების განხორციელება კანონის საფუძველზე“ - თანახმად:

„1. ადმინისტრაციულ ორგანოს უფლება არა აქვს კანონმდებლობის მოთხოვნების საწინააღმდეგოდ განახორციელოს რაიმე ქმედება.

2. ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა ან სხვა სახის ქმედება, რომელიც იწვევს ადამიანის საქართველოს კონსტიტუციით მინიჭებული უფლებების ან თავისუფლებების შეზღუდვას, დაიშვება მხოლოდ საქართველოს კონსტიტუციის მეორე თავის შესაბამისად, კანონით ან მის საფუძველზე გამოცემული კანონქვემდებარე აქტით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე.

3. უფლებამოსილების გადამეტებით გამოცემულ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტს, აგრეთვე ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ განხორციელებულ ქმედებას არა აქვს იურიდიული ძალა და ბათილად უნდა გამოცხადდეს.

4. ადმინისტრაციული ორგანოს თანამდებობის პირების მიერ სამსახურებრივი უფლებამოსილების ჯეროვნად შეუსრულებლობა ან სამსახურებრივი უფლებამოსილების გადამეტება იწვევს კანონით დადგენილ პასუხისმგებლობას.“

მოცემულ შემთხვევაში, შემდეგი გარემოებების გამო, ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსმა დაარღვია ზემოთ ციტირებულ ნორმებში ასახული ნორმატიული აქტების იერარქიულობისა და ურთიერთმიმართების პრინციპი და კანონიერების პრინციპი.

2.2 ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის კანონქვემდებარე აქტისა და მის საფუძველზე მიღებული გადაწყვეტილებებისა და განხორციელებული ქმედებების უკანონობა

ა) „მოკვლევის წერილის“ შედგენისა და გაგზავნის უფლებამოსილებას „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტი“ არ ითვალისწინებს

ზემოაღნიშნული „მოკვლევის წერილი“ უკანონოა, რადგან არც საკუთრივ „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტი“ და არც საქართველოს რომელიმე სხვა საკანონმდებლო აქტი არ ითვალისწინებს ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის უფლებამოსილებას, გაუგზავნოს

პირს ასეთი წერილი და მოითხოვოს მისგან “მოკვლევის წერილში” მითითებული ინფორმაცია/დოკუმენტაცია და განმარტებები.

ბ) ასევე არ ითვალისწინებს „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტი“ ე.წ. „ინსპექტირების“ პროცედურას

მოკლებულია კანონიერ საფუძველს „მოკვლევის წერილში“ მითითებული ტერმინი „ინსპექტირება“. „ინსპექტირების“ პროცედურის განხორციელება საკუთარ თავს ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსმა მის მიერვე მიღებული “აღსრულების წესით” მიანიჭა, თუმცა ასეთ პროცედურას „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტი“ არ იცნობს. აღნიშნული აქტის მე-4 მუხლის მე-3 პუნქტში მითითებულია მხოლოდ ტერმინი „მონიტორინგი“, რომლის განხორციელების პროცედურა აღწერილია იმავე აქტის მე-6 მუხლში. თუმცა, აღნიშნული მე-4 მუხლის მე-3 პუნქტი და მე-6 მუხლი მონიტორინგის განხორციელების უფლებამოსილებას ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსს ანიჭებს მხოლოდ იმ პირთან მიმართებით, რომელსაც ანტიკორუფციულ ბიუროში შეტანილი აქვს სარეგისტრაციო განცხადება. ასეთი მონიტორინგის განხორციელების უფლებამოსილება ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსს არ გააჩნია ისეთი პირის მიმართ, რომელსაც სარეგისტრაციო განცხადება შემოტანილი არა აქვს, როგორცაა წარმოადგენს, მოცემულ შემთხვევაში, „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო“.

გ) სხვა უფლებამოსილებები, რომლებიც ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსმა თავის თავს თვითნებურად მიანიჭა

რადგან კანონიერ საფუძველს არის მოკლებული „ინსპექტირების“ ინსტიტუტი, ცხადია, რომ ასევე უკანონოა ინსპექტირების შედეგად შედგენილი „ინსპექტირების“ დასკვნაც. ასეთი უკანონო დასკვნის საფუძველზე ვერც კანონდარღვევის არსებობის ან არარსებობის ფაქტი შეიძლება იქნეს დადგენილი და მით უმეტეს ვერ გახდება ასეთი უკანონო დასკვნა ანტიკორუფციული ბიუროს მიერ „რეგისტრაციის წარმოების დაწყების“ ან „რეგისტრაციის განცხადების წარდგენის დავალების“ საფუძველი, რასაც „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტი“ ასევე არ ითვალისწინებს.

„უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტის“ კონტექსტში კანონი არ ანიჭებს ანტიკორუფციულ ბიუროს „ინსპექტირების“ არც ისეთ ცალკეულ კომპონენტებს, როგორებიცაა პირისგან „ინფორმაციის გამოთხოვა“, „მოკვლევის წერილის“ გაგზავნა, „პირის გამოკითხვა/დაკითხვას მაგისტრატი მოსამართლის წინაშე“ და „კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება“, რაც თქვენი „აღსრულების წესის“ 21-ე მუხლის მე-2 პუნქტით ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსმა თავის თავს მიანიჭა.

ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსმა ასევე უსაფუძვლოდ შეუქმნა თავის თავს სასამართლოსათვის „ყადაღის“ მოთხოვნით შუამდგომლობით მიმართვის უფლებამოსილებაც (იხ. „აღსრულების წესის“ 22-ე მუხლის მე-2 პუნქტი). სიტყვა „ყადაღი“ ან მისი რომელიმე ექვივალენტი „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტში“ ნახსენები არ არის.

2.3 დასკვნა უკვე განხორციელებული ქმედების უკანონობის თაობაზე

მოცემულ შემთხვევაში, სახეზეა სზაკის მე-5 მუხლის პირველი - მე-2 ნაწილებით გათვალისწინებული ორივე გარემოება:

ა) ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის ქმედება - ჩვენი ორგანიზაციისთვის ე.წ. „მოკვლევის წერილის“ გამოგზავნა და ინფორმაციისა და დოკუმენტაციის მოთხოვნა - განხორციელებულია კანონმდებლობის, მოცემულ შემთხვევაში, „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტის“ მოთხოვნების საწინააღმდეგოდ;

ბ) ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის ზემოაღნიშნული ქმედება, იწვევს საქართველოს კონსტიტუციით მინიჭებული უფლებების - კერძოდ, კონსტიტუციის 22-ე, მე-17 და მე-15 მუხლებით უზრუნველყოფილი გაერთიანებისა და გამოხატვის თავისუფლებებისა და პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლების შეზღუდვას, რაც, კონსტიტუციის იმავე მუხლების თანახმად, დაიშვება მხოლოდ კანონის შესაბამისად, აღნიშნულ მუხლებში მითითებული რომელიმე ლეგიტიმური მიზნის მისაღწევად „დემოკრატიულ საზოგადოებაში აუცილებელი“ ზომების გამოყენებით, რასაც მოცემულ შემთხვევაში ადგილი არა აქვს.

სზაკი-ის 60¹ მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, მათ შორის, ნორმატიული აქტიც, ბათილია, თუ იგი ეწინააღმდეგება კანონს ან არსებითად დარღვეულია მისი მომზადების ან გამოცემის კანონმდებლობით დადგენილი სხვა მოთხოვნები.

შესაბამისად, კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტის თითოეულ ნორმას უნდა ჰქონდეს საფუძველი საკანონმდებლო აქტში. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ასეთი ნორმა ბათილია.

ზემოთქმულიდან გამომდინარე, ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის მიერ განხორციელებულ ქმედებას, ე.წ. „მოკვლევის წერილის“ შედგენასა და ჩვენთვის გამოგზავნას იურიდიული ძალა არა აქვს.

2.4 ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის მოსალოდნელი შემდგომი გადაწყვეტილებებისა და ქმედებების უკანონობა

რადგან „მოკვლევის წერილის“ საფუძველად ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსს მისივე „აღსრულების წესის“ 22-ე მუხლის პირველი პუნქტი აქვს მითითებული, უნდა ვივარაუდოთ, რომ აღნიშნული უკანონო აქტის იმავე 22-ე მუხლის მე-2 - მე-4 პუნქტების შესაბამისად, შემდეგი ნაბიჯები იქნება სასამართლოსთვის მიმართვა ჩვენს წინააღმდეგ გარკვეული მოქმედებების განხორციელების მოთხოვნით, აგრეთვე ე.წ. „ინსპექტირების დასკვნის“ მომზადება და ამგვარის საფუძველზე ე.წ. „რეგისტრაციის წარმოების“ დაწყება.

როგორც ზემოთ უკვე ითქვა, საკუთრივ „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტი“ „ინსპექტირების“ ინსტიტუტს საერთოდ არ ითვალისწინებს. შესაბამისად, ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსმა თავის თავს თვითნებურად მიაჩნა ადმინისტრაციული ზემოქმედების ძალზე ძლიერი უფლებამოსილება, რომელსაც კანონიერი საფუძველი არ გააჩნია.

ზემოთქმულიდან გამომდინარე, მოგიწოდებთ თავი შეიკავოთ ჩვენი ორგანიზაციის წინააღმდეგ იმ სავარაუდო შემდგომი ზომების მიღებისგან, რომელთა განხორციელების უფლებამოსილებაცთქვენ თავს თვითნებურად თვითონვე დაუწესეთ.

2. „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს“ მიმართ „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტი“ არ ვრცელდება

გვსურს განვმარტოთ ჩვენი პოზიცია იმის თაობაზე, ვრცელდება თუ არა „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს“ მიმართ „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტი“.

მოგახსენებთ, რომ აღნიშნული აქტი ჩვენი ორგანიზაციის მიმართ არ ვრცელდება, რადგან ჩვენ შემთხვევაში არ არსებობს ის პირობები, რომლებიც დადგენილია „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტის“ პირველი მუხლის „გ“ ქვეპუნქტით და რომელთა არსებობის შემთხვევაში შეიძლება ჩაითვალოს პირი „უცხოური პრინციპალის აგენტად“. კერძოდ, აღნიშნული მუხლის „გ.ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, უცხოური პრინციპალის აგენტია:

„გ.ა) პირი, რომელიც მოქმედებს, როგორც უცხოური პრინციპალის აგენტი, წარმომადგენელი, მის მიერ დასაქმებული პირი ან მის სამსახურში მყოფი პირი, ან სხვა პირი, რომელიც მოქმედებს უცხოური პრინციპალის მითითებით, მოთხოვნით, ინსტრუქციით ან კონტროლით, ან იმ პირის აგენტი, წარმომადგენელი, მის მიერ დასაქმებული პირი ან მის სამსახურში მყოფი პირი ან სხვა პირი, რომელიც მოქმედებს უცხოური პრინციპალის მითითებით, მოთხოვნით, ინსტრუქციით ან კონტროლით და რომლის საქმიანობას მთლიანად ან უმეტესწილად, პირდაპირ ან არაპირდაპირ ზედამხედველობს, მართავს, აკონტროლებს, აფინანსებს ან რომლის საქმიანობის სუბსიდირებას ახორციელებს უცხოური პრინციპალი, თუ აღნიშნული პირი აკმაყოფილებს ერთ-ერთ შემდეგ პირობას:

გ.ა.ა) იგი უშუალოდ ან სხვა პირის მეშვეობით, უცხოური პრინციპალის სასარგებლოდ ან მისი ინტერესის გამო საქართველოში პოლიტიკურ საქმიანობაში მონაწილეობს;

გ.ა.ბ) იგი უშუალოდ ან სხვა პირის მეშვეობით, უცხოური პრინციპალის სასარგებლოდ ან მისი ინტერესის გამო საქართველოში მოქმედებს, როგორც საზოგადოებასთან ურთიერთობების მრჩეველი, სარეკლამო აგენტი, საინფორმაციო სამსახურის თანამშრომელი ან პოლიტიკური მრჩეველი;

გ.ა.გ) იგი უშუალოდ ან სხვა პირის მეშვეობით, უცხოური პრინციპალის სასარგებლოდ ან მისი ინტერესის გამო საქართველოში მოიძიებს, აგროვებს, გამოყოფს ან გასცემს შემოწირულობას, სესხს, ფულს ან სხვა მატერიალურ ფასეულობას;

გ.ა.დ) იგი საქართველოში წარმოადგენს უცხოური პრინციპალის ინტერესებს ნებისმიერი სახელმწიფო დაწესებულების ან თანამდებობის პირის წინაშე.“

კანონის ციტირებული ნორმებიდან გამომდინარე, იმისათვის, რომ პირი მიჩნეულ იქნეს უცხოური პრინციპალის აგენტად, უნდა დამტკიცდეს, რომ სახეზეა შემდეგი ორივე პირობა:

1) პირი რომელიდაც „უცხოური პრინციპალთან“ მიმართებით რაღაც დაქვემდებარებულ მდგომარეობაშია ან მისი თხოვნით მოქმედებს, კერძოდ იგი:

- არის უცხოური პრინციპალის აგენტი, წარმომადგენელი, მის მიერ დასაქმებული ან მის სამსახურში მყოფი პირი; ან
- მოქმედებს უცხოური პრინციპალის მითითებით, მოთხოვნით, ინსტრუქციით ან კონტროლით; ანდა
- არის „უცხოური პრინციპალის აგენტის“ აგენტი, წარმომადგენელი, მის მიერ დასაქმებული პირი ან მის სამსახურში მყოფი პირი ან სხვა პირი, რომელიც მოქმედებს უცხოური პრინციპალის მითითებით, მოთხოვნით, ინსტრუქციით ან კონტროლით და რომლის საქმიანობას მთლიანად ან უმეტესწილად, პირდაპირ ან არაპირდაპირ ზედამხედველობს, მართავს, აკონტროლებს, აფინანსებს ან რომლის საქმიანობის სუბსიდირებას ახორციელებს უცხოური პრინციპალი;

2) ეს პირი:

- უცხოური პრინციპალის სასარგებლოდ ან მისი ინტერესის გამო საქართველოში პოლიტიკურ საქმიანობაში მონაწილეობს; ან
- უცხოური პრინციპალის სასარგებლოდ ან მისი ინტერესის გამო საქართველოში მოქმედებს, როგორც საზოგადოებასთან ურთიერთობების მრჩეველი, სარეკლამო აგენტი, საინფორმაციო სამსახურის თანამშრომელი ან პოლიტიკური მრჩეველი; ან
- უცხოური პრინციპალის სასარგებლოდ ან მისი ინტერესის გამო საქართველოში მოიძიებს, აგროვებს, გამოყოფს ან გასცემს შემოწირულობას, სესხს, ფულს ან სხვა მატერიალურ ფასეულობას; ანდა
- საქართველოში წარმოადგენს უცხოური პრინციპალის ინტერესებს ნებისმიერი სახელმწიფო დაწესებულების ან თანამდებობის პირის წინაშე.

გარდა ამისა, კანონის პირველი მუხლის „გ.ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, „უცხოური პრინციპალის აგენტია“ ისეთი პირიც, რომელიც თანხმდება, ნებას ავლენს ან უშვებს, რომ იმოქმედოს, როგორც უცხოური პრინციპალის აგენტმა, ან რომელიც თავს უცხოური პრინციპალის აგენტად მოქმედად აჩვენებს ან წარმოაჩენს.

„საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო“ არ წარმოადგენს უცხოური პრინციპალის აგენტს „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტის“ არც „გ.ა“ და არც „გ.ბ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე. კერძოდ:

2.1 ჩვენი ორგანიზაცია ემსახურება მხოლოდ ქართველი ხალხის ინტერესებს, იგი არავის მითითებებს, მოთხოვნებს ან ინსტრუქციებს ასრულებს და არც არავის კონტროლის ქვეშ იმყოფება

ჩვენი ორგანიზაცია არ არის რომელიმე უცხოური პრინციპალის აგენტი, წარმომადგენელი, მის მიერ დასაქმებული ან მის სამსახურში მყოფი პირი. იგი არც რომელიმე უცხოური პრინციპალის მითითებით, მოთხოვნით, ინსტრუქციით ან კონტროლით მოქმედებს.

ორგანიზაციას აქვს დადებული გრანტის ხელშეკრულებები საერთაშორისო დონორებთან, თუმცა, არცერთი აღნიშნული ხელშეკრულება არ მიუთითებს, რომ „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო“ ამ დონორებთან იმ ურთიერთობაშია, რომელსაც ითვალისწინებს „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტის“ პირველი მუხლის „გ.ა“ ქვეპუნქტი.

ქვემოთ მოცემულია სტატისტიკური ინფორმაცია, რომელიც ორგანიზაციამ მხოლოდ ბოლო ათწლეულზე მეტი ხნის განმავლობაში ჩვენი ხალხის ინტერესების სასარგებლოდ გაწეულ მომსახურებას ასახავს:

- 2011 წლიდან 2024 წლის ჩათვლით ორგანიზაციამ უფასო იურიდიული კონსულტაცია გაუწია 25,522 პირს; იმავე პერიოდში ორგანიზაციის იურისტებმა საქართველოს სასამართლოებში მოიგეს 910 საქმე;
- 2016-2024 წლებში „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს“ დახმარებით ბენეფიციარებმა სახელმწიფოს მხრიდან მათი უფლებების დარღვევის გამო მიიღეს 6,886,471 ლარის ოდენობის კომპენსაცია; ამ თანხიდან 5,508,347 ლარი მოდის ყოფილი საჯარო მოხელეების მიერ მიღებულ კომპენსაციებზე, რომლებიც უკანონოდ გაათავისუფლეს საჯარო სამსახურიდან, ხოლო 1,324,404 ლარი - მიწის მესაკუთრეების მიერ მიღებულ კომპენსაციებზე, რომლებსაც უკანონოდ ჩამოართვეს ქონება;
- 2011-2024 წლებში ორგანიზაციამ თავისი ბენეფიციარების სასარგებლოდ მოიგო 248 ქონებრივი დავა;
- ასევე, 2016-2024 წლებში ჩვენს ბენეფიციარებს დავებმარეთ უკანონოდ ჩამორთმეული 320 139 მ² ფართობის მიწის ნაკვეთების დაბრუნებაში;
- 2011-2024 წლებში „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველომ“ სასამართლოს გზით მიაღწია შრომითი ხელშეკრულების საფუძველზე 564 უკანონოდ გათავისუფლებული მოსამსახურის სამსახურში აღდგენას;
- 2010 წლიდან ორგანიზაციამ უფასო იურიდიული დახმარება გაუწია 400 ჟურნალისტს, აქედან 90 საქმეში მოიპოვა გამარჯვება, რის შედეგადაც, ჯამში მოპოვებულ იქნა 412,000 ლარის კომპენსაცია;
- ამჟამად „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო“ იურიდიულ დახმარებას უწევს 300 პირს, რომელთა საქმეებიც განხილვის პროცესშია საქართველოს სხვადასხვა სასამართლოში.

2.2 ჩვენი ორგანიზაცია არ მონაწილეობს უცხოური პრინციპალის, მათ შორის, ჩვენი დონორების სასარგებლოდ ან მათი ინტერესების გამო რომელიმე ისეთ საქმიანობაში,

რომელსაც განსაზღვრავს „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტის“ „გ.ა.ა - გ.ა.დ“ ქვეპუნქტები

უპირველეს ყოვლისა, „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო“ მოქმედებს არა რომელიმე უცხოური პრინციპალის, მათ შორის, მისი დონორების სასარგებლოდ ან ინტერესების გამო, არამედ მხოლოდ და მხოლოდ დემოკრატიისა და სამართლის უზენაესობის განმტკიცებისათვის, ადამიანის უფლებების დაცვისათვის, ხელისუფლების ორგანოებში კორუფციის აღმოფხვრისა და ღია მმართველობის განმტკიცებისათვის, ქვეყნის ეკონომიკური წინსვლისა და საქართველოს მოსახლეობის კეთილდღეობისათვის, რაც, უპირველეს ყოვლისა, ჩვენი ქვეყნისა და ჩვენი ხალხის ინტერესებშია. თუ ჩვენს დონორებს იგივე ინტერესები ამოძრავებთ, ეს მხოლოდ მისასალმებელია, მაგრამ ინტერესების თანხედრა არ ნიშნავს, რომ ჩვენ დონორების მითითების, მოთხოვნის ან ინტერესის გამო ვმოქმედებთ. მეტიც, როგორც წესი, ჩვენი დონორები მუდამ ცალსახად აღნიშნავენ ხოლმე, რომ ჩვენი კვლევა და შეფასებები არ ასახავს მათ აზრს.

ნიშანდობლივია, რომ ამერიკული FARA აშშ-ში მოქმედი სამოქალაქო საზოგადოების მსგავს საქმიანობაზე არ ვრცელდება.

ამერიკული FARA-ს საიტზე, რომლის ასლსაც წარმოადგენს, „ქართული ოცნების“ ხელისუფლების წარმომადგენელთა მტკიცებით, „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტი“, მოიპოვება და ხელმისაწვდომია აშშ-ის იუსტიციის დეპარტამენტის განმარტებითი ბარათი, სახელწოდებით, „აგენტობის ფარგლები FARA-ს თანახმად“ (The Scope of Agency under FARA).¹ აღნიშნულ განმარტებით ბარათში აღნიშნულია:

„FARA-ს მიზანია არა სიტყვის თავისუფლების შეზღუდვა, არამედ იდენტიფიცირება იმ სიტყვისა, რომელიც (სამართლიანად) მიეწერება უცხოურ პრინციპალს, რათა მესიჯის შეფასებისას ამერიკულ აუდიტორიას შეეძლოს ინფორმაციის წყაროს გათვალისწინება. როგორც კოლუმბიის ოლქის სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, „კონგრესს განსაკუთრებით აწუხებდა, რომ რეგისტრაციის მოთხოვნა არ ყოფილიყო გამოყენებული პოლიტიკურ საკითხებზე იმ მოქალაქეების შიდა დებატების ჩასახშობად, რომლებიც შესაძლოა თანაუგრძნობენ უცხოელების მოსაზრებებს, მაგრამ არ ექვემდებარებიან უცხოური მხარის მითითებებს ან კონტროლს.“ (*Attorney Gen. of U.S. v. Irish People, Inc., 796 F.2d 520, 524 (D.C. Cir. 1986)*); ასევე იხ. (*H.R. Rep. No. 89-1470, გვ. 6 (1966)*) (სადაც უარყოფილია მცდელობა [FARA-ს] რეგულირება შეეხოს ისეთ პირებს, რომლებიც რეალურად არ არიან უცხო სახელმწიფოების წარმომადგენლები, თუმცა მათი ქმედებები შესაძლოა შემთხვევით სასარგებლო იყოს უცხო ქვეყნების ინტერესებისთვის — იმ პირობებში, როდესაც ეს ქმედებები წარმოადგენს მათი სიტყვის, პეტიციის ან შეკრების უფლების ჩვეულებრივ გამოხატულებას). FARA არ მოითხოვს რეგისტრაციას მარტო იმიტომ, რომ პირი გამოთქვამს მოსაზრებას, რომელიც მოაწყობს ან ემთხვევა უცხო ქვეყნის ან უცხო პირის ინტერესებს. [აშშ-ის

¹ <https://www.justice.gov/nsd-fara/page/file/1279836/dl?inline=>.

კონსტიტუციის² პირველივე შესწორება (First Amendment) იცავს აშშ-ის მოქალაქეების უფლებას გამოთქვან ასეთი მოსაზრებები.“

„საბოლოო ჯამში, FARA-ს ფარგლებში აგენტობის ტესტი იმაში მდგომარეობს, [რათა გაირკვეს] „სამართლიანია თუ არა დასკვნის გამოტანა, რომ პირი დამოუკიდებლად კი არ მოქმედებს, უბრალოდ თავის საკუთარ შეხედულებებს კი არ გამოხატავს, არამედ მოქმედებს როგორც უცხოური პრინციპალის აგენტი ან მისი ალტერ-ეგო.“

აშშ-ის იუსტიციის დეპარტამენტის ასეთი პოზიცია ასახულია მისივე ქმედებებში. მაგალითად, „საერთაშორისო გამჭვირვალობის“ აშშ-ის განყოფილება არასდროს ყოფილა რეგისტრირებული უცხოური პრინციპალის აგენტად.

ამ მკაფიო და ნათელი განმარტების კონტექსტში უცნაურად გამოიყურება ის გარემოება, რომ ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის „მოკვლევის წერილის“ ფაქტობრივ საფუძვლებად მითითებულია დანართ N1-ში ჩამოთვლილი „ჰაიპერლინკები“, რომლებიც ჩვენი ორგანიზაციის გამონათქვამებს ასახავს, აგრეთვე ის ფაქტი, რომ თურმე ა(ა)იპ „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო“ ქვეყანაში მიმდინარე საპროტესტო აქციებში მონაწილეობდა.

განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია ტრამპის ადმინისტრაციის შეცვლილი მიდგომა ამერიკული FARA-ს გამოყენების საკითხში. კერძოდ, პრეზიდენტ ტრამპის მიერ დანიშნული გენერალური პროკურორის მემორანდუმში ყურადღებას იმსახურებს დირექტივა სისხლისსამართლებრივი მექანიზმებიდან შესანამისი უწყებების აქცენტის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აღსრულებაზე გადატანის შესახებ. აშშ-ის გენერალური პროკურორის მითითებით, FARA-ს ფარგლებში სისხლისსამართლებრივი დევნა მხოლოდ ისეთ შემთხვევებში უნდა დაიწყოს, როდესაც ე.წ. უცხოური აგენტის მიერ განხორციელებული ქმედება უტოლდება „ჯაშუშობის“ დანაშაულს ტრადიციული გაგებით.²

აშშ-ის იუსტიციის დეპარტამენტისა და გენერალური პროკურორის ციტირებული განმარტებებიდან გამომდინარე, ნათელია, რომ „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოს“ წარმომადგენლების განცხადებები, რომლებიც კორუფციასთან ბრძოლის, დემოკრატიისა და სამართლის უზენაესობის, ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში ორგანიზაციისა და მისი თანამშრომლების საკუთარ მრწამსს და შეხედულებებს ასახავს, გაკეთებულია გამოხატვის და გაერთიანების თავისუფლებების ფარგლებში და ისინი არ შეიძლება ჩაითვალოს რომელიმე უცხოური პრინციპალის ინტერესების გამოხატულებად მარტო იმიტომ, რომ რომელიმე პირს, რომელსაც კანონი „უცხოურ პრინციპალად“ მიიჩნევს, შესაძლოა მსგავსი შეხედულებები ან ინტერესები ჰქონდეს კორუფციასთან ბრძოლის, დემოკრატიისა და სამართლის უზენაესობისა და ადამიანის უფლებათა დაცვის საკითხებში.

გამოხატვისა და შეკრების თავისუფლებებს, აგრეთვე სხვა კონსტიტუციურ უფლებებს ჩვენს ორგანიზაციას და მის თანამშრომლებს ვერავინ ჩამოართმევს, მათ შორის, ვერც ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის მისი უკანონო გადაწყვეტილებებით და დასკვნებით.

² The Attorney General Memorandum for All Department Employees, February 5, 2025, p. 4; ხელმისაწვდომია: <https://www.justice.gov/ag/media/1388541/dl?inline>.

ა) ჩვენ არ ვმონაწილეობთ პოლიტიკურ საქმიანობაში რომელიმე უცხოური პრინციპალის სასარგებლოდ ან ინტერესის გამო

გარდა ზემოთქმულისა, ჩვენი ორგანიზაცია არ მონაწილეობს პოლიტიკურ საქმიანობაში რომელიმე უცხოური პრინციპალის, მათ შორის თავისი რომელიმე დონორის სასარგებლოდ ან ინტერესის გამო.

„უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტის“ პირველი მუხლის „მ“ ქვეპუნქტით, ტერმინი „პოლიტიკური საქმიანობა“ განმარტებულია, როგორც „პირის მიერ საქართველოს ხელისუფლებაზე, სახელმწიფო დაწესებულებებზე ან საზოგადოების ნებისმიერ ნაწილზე რაიმე გავლენის მოხდენის რწმენით ან განზრახვით განხორციელებული ან განსახორციელებელი საქმიანობა, რომელიც მიმართული იქნება საქართველოს საშინაო ან საგარეო პოლიტიკის ჩამოყალიბებისკენ, მიღებისკენ ან შეცვლისკენ, აგრეთვე ის საქმიანობა, რომელიც უცხო ქვეყნის ხელისუფლების ან უცხოური პოლიტიკური პარტიის პოლიტიკური ან საჯარო ინტერესებიდან, მიდგომებიდან ან ურთიერთობებიდან გამომდინარეობს“.

პირველ რიგში, კიდევ ერთხელ ხაზგასმით უნდა გავიმეოროთ ის, რაზეც მივუთითეთ ზემოთ, „ბ“ ქვეპუნქტში: ჩვენი საქმიანობა მიზნად ისახავს ჩვენი ქვეყნის და ხალხის ინტერესების მსახურებას და არა რომელიმე უცხო ქვეყნის ხელისუფლების ან უცხოური პოლიტიკური პარტიის პოლიტიკურ ან საჯარო ინტერესებს. თუ ჩვენს და მათ ინტერესებს შორის არის დამთხვევა, ჩვენ ამას მივესალმებით, მაგრამ უარვყოფთ ყოველგვარ ინსინუაციებს, რომ მათი კარნახით, მითითებით ან კონტროლით ვმოქმედებთ.

მეორეც, როგორც ასევე აღვნიშნეთ, ჩვენი საქმიანობა ემსახურება მხოლოდ და მხოლოდ დემოკრატიისა და სამართლის უზენაესობის განმტკიცებას, ადამიანის უფლებების დაცვას, ხელისუფლების ორგანოებში კორუფციის აღმოფხვრასა და კარგი მმართველობის განმტკიცებას, კონსტიტუციის 78-ე მუხლის დაცვას, ქვეყნის ეკონომიკურ წინსვლას და საქართველოს მოსახლეობის კეთილდღეობას. ეს არის ის ღირებულებები, რომლებიც განმტკიცებულია საქართველოს კონსტიტუციით, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით ნაკისრი ვალდებულებებით, საქართველოს კანონებით და კანონქვემდებარე აქტებით. ეს საქმიანობა ნეიტრალურია „საქართველოს საშინაო ან საგარეო პოლიტიკის ჩამოყალიბებისკენ, მიღებისკენ ან შეცვლის“ მიზნების მიმართ. ჩვენი ორგანიზაცია, როგორც „საზოგადოების გულშაგი“ მხოლოდ თვალყურს ადევნებს და დრო და დრო საზოგადოებას ამცნობს იმის თაობაზე, თუ როგორ იცავს სახელმწიფო ამ ღირებულებებს. ყოველივე ეს არ სცდება გამოხატვის თავისუფლებითა და სხვა კონსტიტუციური უფლებების ფარგლებს. ხოლო, თვალყურის დევნება და საზოგადოების ინფორმირება იმის თაობაზე, თუ როგორ ასრულებს ან არ ასრულებს საქართველოს ხელისუფლება ქვეყნის კონსტიტუციით, საერთაშორისო ხელშეკრულებებითა და შიდა კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს, არ წარმოადგენს „საქართველოს საშინაო ან საგარეო პოლიტიკის ჩამოყალიბებისკენ, მიღებისკენ ან შეცვლისკენ“ მიმართულ საქმიანობას. საერთაშორისო და ქვეყნის შიდა სამართლებრივი პრინციპებისა და ნორმების დაცვა ნებისმიერ პოლიტიკაზე მაღლა დგას.

ევროსაბჭოს მინისტრთა კომიტეტის 2007 წლის 10 ოქტომბრის რეკომენდაციის (CM/Rec (2007)14) მიხედვით, „არასამთავრობო ორგანიზაციებს უნდა ჰქონდეთ თავისუფლება ჩაატარონ კვლევა, განათლება და ადვოკატირება საზოგადოებრივ დებატებში განსახილველ საკითხებზე, მიუხედავად იმისა, ემთხვევა თუ არა მათი პოზიცია მთავრობის პოლიტიკას ან მოითხოვს თუ არა კანონში ცვლილებას.“ ეუთო ოდირის და ვენეციის კომისიის გაერთიანების თავისუფლების სახელმძღვანელო დოკუმენტის 31-ე პრინციპის მიხედვით: „ასოციაციებს უნდა ჰქონდეთ გამოხატვისა და აზრის თავისუფლების უფლება თავიანთი მიზნებისა და საქმიანობის ფარგლებში. ეს დამატებაა ასოციაციის წევრთა ინდივიდუალურ უფლებაზე - აზრისა და გამოხატვის თავისუფლებაზე. ასოციაციებს ასევე უნდა ჰქონდეთ უფლება, მონაწილეობა მიიღონ პოლიტიკურ და საჯარო დებატებში, მიუხედავად იმისა, ემთხვევა თუ არა მათი პოზიცია მთავრობის პოლიტიკას ან ითხოვს თუ არა კანონში ცვლილებას.“ ევროსაბჭოს ადამიანის უფლებათა კომისიის შეფასებით „კანონის გამოყენება იმ სამოქალაქო საზოგადოების ჯგუფების მიმართ, რომლებიც კანონებისა და პრაქტიკის შეცვლისკენ იჩენენ ინიციატივას, ან იმ ჯგუფების მიმართ, რომლებიც აკვირდებიან საჯარო ხელისუფლების ორგანოების გადაწყვეტილებების, ქმედებებისა და პოლიტიკის შესაბამისობას ადამიანის უფლებებთან, მნიშვნელოვნად ასუსტებს მათ როლს დემოკრატიულ საზოგადოებაში როგორც საჯარო კონტროლის განმახორციელებელთა.“³

ბ) ჩვენ არ ვმოქმედებთ, როგორც რომელიმე უცხოური პრინციპალის საზოგადოებასთან ურთიერთობების მრჩეველი, სარეკლამო აგენტი, საინფორმაციო სამსახურის თანამშრომელი ან პოლიტიკური მრჩეველი

„საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო“ არ მოქმედებს, როგორც რომელიმე უცხოური პრინციპალის, მათ შორის, დონორის „საზოგადოებასთან ურთიერთობების მრჩეველი“, „სარეკლამო აგენტი“, „საინფორმაციო სამსახურის თანამშრომელი“ ან „პოლიტიკური მრჩეველი“.

ეს ტერმინები განმარტებულია „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტის“ პირველი მუხლის „ზ“ - „ი“ და „ნ“ ქვეპუნქტებით. ჩვენი ორგანიზაციის საქმიანობა არაფრით არ შეესაბამება ამ განმარტებებს.

გ) ჩვენი ორგანიზაცია უცხოური პრინციპალის სასარგებლოდ ან მისი ინტერესის გამო საქართველოში არ მოიძიებს, აგროვებს, გამოყოფს ან გასცემს შემოწირულობას, სესხს, ფულს ან სხვა მატერიალურ ფასეულობას და არ წარმოადგენს უცხოური პრინციპალის ინტერესებს ნებისმიერი სახელმწიფო დაწესებულების ან თანამდებობის პირის წინაშე

ამ შემთხვევაშიც, ჩვენი ორგანიზაციის საქმიანობას კავშირი არა აქვს კანონით განსაზღვრულ საქმიანობასთან.

დ) ჩვენს ორგანიზაციას არასდროს განუცხადებია თანხმობა, არ გამოუვლენია ნება და არ დაუშვია, რომ იმოქმედოს, როგორც რომელიმე მისი დონორის აგენტმა

³ პარ 23, ხელმისაწვდომია ვებ-გვერდზე: < <https://rm.coe.int/third-party-intervention-by-the-council-of-europe-commissioner-for-hum/1680731087> >

დაბოლოს, ჩვენი ორგანიზაცია ასევე არ პასუხობს „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტის“ „გ.ზ“ ქვეპუნქტის პირობას, რადგან მას არასდროს მიუცია ვინმესთვის თანხმობა, არ გამოუვლენია ნება და არ დაუშვია, რომ იმოქმედებს, როგორც რომელიმე უცხოური პრინციპალის, მათ შორის, ჩვენი ორგანიზაციის დონორის აგენტი. მას არასდროს უთქვამს, უჩვენებია ან წარმოუჩენია თავი, როგორც რომელიმე დონორის აგენტს.

ყოველივე ზემოთმთხრობიდან გამომდინარე, კვლავ ხაზგასმით ვიმეორებთ, რომ „უცხოეთის აგენტების რეგისტრაციის აქტი“ „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველოზე“ არ ვრცელდება და მას არ გააჩნია ვალდებულება, შეიტანოს განცხადება „უცხოური პრინციპალის აგენტად“ რეგისტრაციის შესახებ.

3. მტკიცებულებების ვითომდაც განადგურების თაობაზე

ანტიკორუფციული ბიუროს უფროსის მტკიცება, რომ თითქოს ჩვენმა ორგანიზაციამ როდისმე გააკეთა განცხადება „მტკიცებულებების“ განადგურების შესახებ, სინამდვილეს არ შეესაბამება. მტკიცებულებები არ არსებობს, შესაბამისად, რაც არ არსებობს, ვერ განადგურდებოდა. რაც შეეხება ჩვენი ორგანიზაციის საარქივო დოკუმენტებს, მათი პერიოდულად განადგურება ხორციელდება ჩვენი ორგანიზაციის შიდა პრაქტიკის შესაბამისად.

4. თქვენი ამოცანა კორუფციასთან ბრძოლაა და არა კორუფციის წინააღმდეგ მებრძოლი სამოქალაქო საზოგადოების განადგურება

სულ ბოლოს, გვსურს შეგახსენოთ, რომ „კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ“ საქართველოს კანონის 20¹³ მუხლის თანახმად, ძირითადი ამოცანა, რისთვისაც შეიქმნა ანტიკორუფციული ბიურო, არის ის, რომ ბიურომ თავისი უფლებამოსილებების ფარგლებში ხელი შეუწყოს კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლას.

ამიტომაც მოგიწოდებთ, შეწყვიტოთ ჩვენი ორგანიზაციის და სხვა სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების დევნა და შეასრულოთ ის მოვალეობები, რისთვისაც შეიქმნა თქვენი სამსახური.

ამასთან დაკავშირებით შეგახსენებთ, რომ თქვენთვის გამოგზავნილი გვაქვს იმ სავარაუდოდ კორუფციული სამართალდარღვევების სია, რომლებიც ჩვენი საქმიანობის ფარგლებში მოვიძიეთ. ველით თქვენს რეაქციას აღნიშნულ ინფორმაციაზე.

ეკა გიგაური

აღმასრულებელი დირექტორი

